

Historien om en Runesten

Runestenene er lavet i den bjergart der hedder Diabas. Diabas blev dannet i vulkaner for 1-1.5 milliarder år siden og er en kulsort, fin kornet og meget hård sten. Stenen blev i stenalderen brugt til at lave forskellige redskaber af (fra fund i Ekeberg skrænten i Oslo) men bruges i dag primært til skulpturer og finere granit bordplader m.v

Granitten "Diabas" blev i 1897 opdaget i bl.a St. Bjørkerød i Sverige og man begyndte hurtigt at bryde den og fortsatte indtil 1982 hvor bruddet blev lukket. På dette tidspunkt var hullet 300 m langt, 150 m bredt og 70 m dybt

En af de fantastiske ting ved brydningen af diabas er, at kun 5% af den brudte granit kunne bruges. Resten de 95%, blev dynget op langs siden af udgravningen eller blev udlagt i lange render ud fra hullets bredder.

Med tiden voksede denne bunke af affaldsgranit og blev til et 20 m højt kunstigt bjerg hele vejen rundt om hullet.

I dag er hullet fyldt med vand og træer samt buske, har overtaget disse granit affaldsbjerge og har gjort granitbruddet og affaldsbjergene til det mest fantastiske eksempel på kultur, der er overtaget af naturen

Billeder fra 18 – 1900 tallet med det fungerende stenbrud

Oversigts billede af granitbruddet

Billeder af affaldsbjergene omkring bruddet

Billeder af det vandfyldte granitbrud

Om at lave en runesten

Stenene finder jeg blandt de tusindvis af granitstykker der ligger i de enorme affaldsbjerge. Man kunne jo tro, at dette var en let sag med det store materiale, der er at vælge ud fra. Det er det imidlertid ikke. De fleste sten har brud og forkerte "årer" og er derfor ubrugelige. Der skal gennemgås mange, før den rigtige sten findes. Desværre kommer der ofte skjulte brud eller årer frem når man begynder at bearbejde stenen og den må derfor kasseres.

Første fase er at "fræse", "slibe", "banke", "slå" den fundne sten i den rigtige grundform. Når dette er gjort begynder slibningen og den afsluttende polering. Dette er en proces der strækker sig over omkring 10 "omgange", hvor stenen slibes og poleres med stadig finere og finere diamant skiver. Her kan der ikke springes over en eneste gang. Gør man det, bliver resultatet kun, at stenen ikke bliver glat og blank, men efterlades med slibespor

Den første grov slibning hvor stenen fræses og slibes i grundform

Når grundformen er færdiggjort påbegyndes den gentagne proces med at slibe og polere stenen op. Processen består af slibning og polering med stadig finere diamant skiver. Før slibningen påbegyndes, indgives stenen i hvid fedtfarve. Denne lægger sig i alle fordybninger og man sliber nu indtil al farve er fjernet. Dermed har man sikret sig at alle de fordybninger der kan fjernes med denne størrelse slibekorn er fjernet. Derefter indgives stenen igen med fedtfarve og derefter slibes der med en finere kornstørrelse. Denne proces foregår ca. 10 gange indtil overfladen er poleret op så den står spejlblank

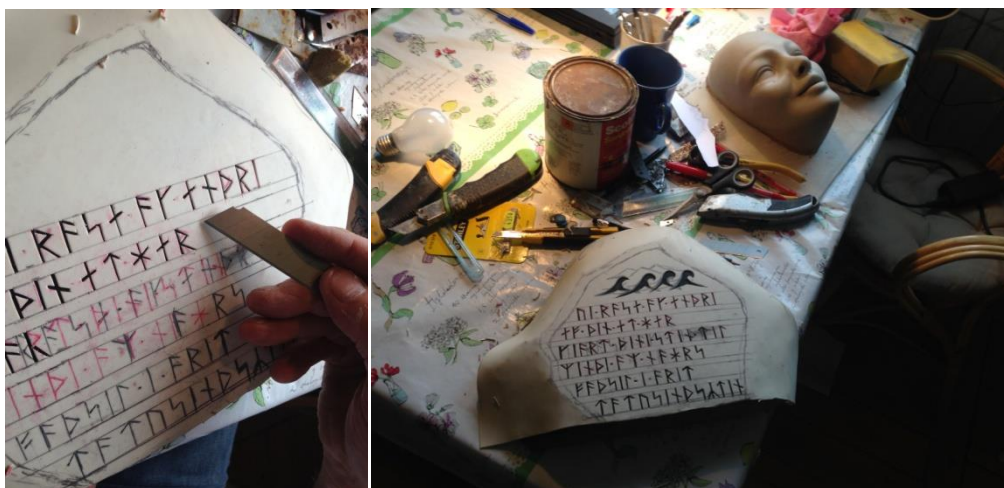
Når stenen er færdigslebet og poleret, påklæbes en speciel gummimåtte ovenpå stenen. I denne gummimåtte tegner og skriver man det der skal stå på stenen, hvorefter det skæres ud i hånden. På stenhuggerværksteder og granitfabrikker, foregår denne proces via maskiner der automatisk skærer ud i gummi og automatisk sandblæser skrift og motiver ind. For mit vedkommende foregår dette på gammeldags maner d.v.s i hånden

Når gummiplade er klæbet på tegnes runer og motiv op. Det er ikke altid lige let da pladsen skal fordeles ligeligt. Som det ses af billederne må det indimellem laves om

Når alt er tegnet op skæres der ud med en skarp skalpel

Så skal stenen sandblæses

Efter sandblæsning pustes stenen ren og sprøjtemales inden gummi fjernes

